

ARGUMENTAČNÍ FAULY.

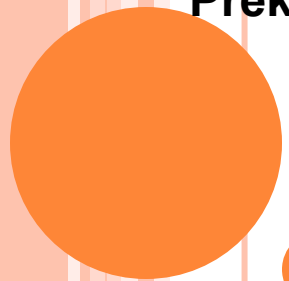
Osnova:

Překážky racionálního myšlení

Logické omyly

Stereotypy a předsudky

Argumentační fauly

1. PŘEKÁŽKY RACIONÁLNÍHO MYŠLENÍ

Co snižuje racionalitu (kritičnost) právního myšlení?

- a) logické omyly
- b) stereotypy a předsudky
- c) argumentační fauly

1A) LOGICKÉ OMYLY: FORMÁLNÍ OMYL

Omyl, který je výsledkem porušení formální logiky. Chyba v úsudku, který má být deduktivní, spočívající v mylné domněnce, že závěr logicky vyplývá z premis, přičemž o takové vyplývání nejde např.

P1 :Jestliže kočka je had, pak je obratlovec.

P2: Kočka je obratlovec.

Z: Kočka je had.

Užití tohoto pravidla však může vést od pravdivých premis k nepravdivému závěru:

P1 Pokud je kočka had, pak je obratlovec.

P2 Kočka není had.

Z Kočka není obratlovec.

2. STEREOTYPY A PŘEDSUDKY

- ***Stereotypy mohou nabývat formy:***

a) prototypů a příkladů - představa o "typickém" Romovi, Němci, Židovi, Slovákovi, Čechovi, skinhead, atd.

b) schémat - projevuje se zvládáním běžných rutinních, naučených aktivit, pohybových i myšlenkových. Příkladem schématu je čtení a psaní, chůze za běžných podmínek apod.

Předsudek:

soud vytvořený před úsudkem, bez dostatečné znalosti, potvrzené zkušenosti atd.

úsudek či názor, který není založen na spolehlivém poznání, ale na pouhém mínění či předpokladu. **Obvykle vychází z neoprávněného zobecnění nebo jiného zjednodušení zkušenosti.**

Předsudky jako rychlá orientace ve světě patří na druhé straně k základním pilířům lidského přístupu ke světu a ve formě indukce jsou i základem moderní vědy. Jsou však náchylné ke zkreslování skutečnosti. Z hlediska postojů, které z předsudků vycházejí, můžeme některé předsudky považovat za pozitivní, jiné za negativní. Takto uvažujeme zejména o předsudcích vůči určitým osobám, lidským skupinám, rasám, kulturním a společenským institucím a podobně.

Co je to eristika nebo eristická argumentace?

Lze její použití v diskuzi/projevu považovat za adekvátní?

3. ARGUMENTAČNÍ FAULY:

- Argumenty řečnické, které nemají korektní průběh.
- Jejich cílem je zvýšit argumentační sílu na úkor její racionality.
- Stěžejním hodnotícím kritériem je zde racionalita/iracionalita.
- Ochranou vůči argumentačním faulům je kritika a pěstování kritického myšlení.

RŮZNÉ DĚLENÍ ARGUMENTAČNÍCH FAULŮ

K nejčastějším patří:

- A) Klamy, které oslovují emoce;
- B) Klamy založené na odvádění pozornosti, manipulaci skutečností (fakta);
- C) Záměna předmětu;
- D) Induktivní klamy;

1 A). KLAMY, KTERÉ OSLOVUJÍ EMOCE A DALŠÍ PSYCHOLOGICKÉ FAKTORY:

- **Argumentum baculinum (důkaz sociální převahou)**

Argument, který není vystavěn racionálně, ale na strachu z použití síly; doslova argument holí, klackem.

Obecně by tento argument mohl vypadat takto:

- ***Pokud nepřijmeš x, uplatním na Tobě negativní následek.***

„Doporučuji ti, aby ses přizpůsobila... Říkám to nerad, ale v sázce je tvoje místo. „

- **Argumentum ad miserocordiam (argument vzbuzující soucit, působení na city) Apel na strach**

„Očekáváme, že naši zprávu přijmete. Pracovali jsme na ní celé noci.“

- Silný důraz na emoce a vyvolání strachu má v tomto případě ukončit diskusi o hledání řešení konkrétního společenského problému ve prospěch radikálního řešení.

1 B) KLAMY, KTERÉ OSLOVUJÍ EMOCE A DALŠÍ PSYCHOLOGICKÉ FAKTORY:

- **Argumentum ad populum (využívání skupinových instinktů a vášní), společenský apel**

Nejsem rasista, ale ...

- Dotyčný se tímto nebo podobným úvodem snaží distancovat od negativního hodnocení, které by mohlo následovat po vyřčení konkrétního názoru. Pokud si je dotyčný jistý svým tvrzením, není nutné se snažit tímto úvodem cokoli maskovat.

Nejsem rasista, ale je nejvyšší čas, aby Cikáni odešli zpět do Indie, odkud přišli.

Americký sen je mrtvý. Když mne zvolíte, přivedeme ho zpět lepší, než byl kdykoli dřív!

1 C). KLAMY, KTERÉ OSLOVUJÍ EMOCE A DALŠÍ PSYCHOLOGICKÉ FAKTORY:

- **Argumentum ad veritatem (odvolání se na notorietu)**

Všichni přece vědí...

Tento populární faul stojí na jednoduché úvaze, že pokud něco říká více

lidí, tak to musí být pravda.

- *Zeptej se, koho chceš, každý ti potvrdí, že s Romy se nedá žít.*

- *Každý přece ví, že Romové nechtějí pracovat.*

V první řadě chybí důkaz, že to všichni říkají, a i kdyby to skutečně říkali všichni, neznamená to, že to je pravda.

Takové generalizace nemají pro diskusi žádnou hodnotu.

2A) KLAMY, KTERÉ SPOČÍVAJÍ V ODVÁDĚNÍ POZORNOSTI

- **Falešné dilema, trilema: černo bílý klam**

„Kdo nejde s námi, jde proti nám“

- **Argument oslovující nevědomost**

„Vědci nemohou dokázat, že existuje globální oteplování, tudíž globální oteplování neexistuje.“

- **Šikmá plocha: doslova kluzký svah**

Ve snaze dokázat, že je nějaké tvrzení mylné, začne se z něj vyvozovat řada dalších tvrzení, jejichž přijatelnost klesá.

„Volný trh ve zdravotnictví znamená, že pan XY stížený nesnesitelnou bolestí ledvinné koliky by po prvních minutách dal lékaři za tisící injekci několik tisíc, následně celý svůj plat, přičemž posléze by byl ochoten na lékaře přepsat celý svůj movitý a nemovitý majetek“.

2B) KLAMY, KTERÉ SPOČÍVAJÍ V ODVÁDĚNÍ POZORNOSTI

- **Argumentum ad ignorantiam (využívání neinformovanosti posluchačů)**

Neporazitelná ignorance

Trvání na tvrzení bez ohledu na to, jak kvalitní protiargumenty jsou předkládány.

Je mi jedno, co tvrdí experti, mě nepřesvědčíš, já vím své.

Nebo:

Takových statistik a příkladů ti můžu přinést stovky, já uznávám jen to, co jsem sám zažil a co mi říká zdravý rozum.

Pokud zcela rezignujeme na to, že existují prokazatelná data a poznatky z důvěryhodných zdrojů, nemá cenu se o diskusi ani snažit. Alternativou je pak totiž pouze jednání na základě domněnek a pudů, které zákonitě nemůže přinést rozumné řešení.

Zdravý rozum

Používá se, když dotyčný nemá fakta a informace, a přitom nechce vypadat neinformovaně.

Používáním tohoto faulu přechází diskutující do protiútoků, který staví na tom, že druhá strana „zdravý rozum nemá“.

Co je mi po tom, co říkají XY, můj zdravý selský rozum mi říká, že z míchání různých kultur nemůže nikdy vzejít nic dobrého.

3 A). ZÁMĚNA PŘEDMĚTU: ZAMĚŇUJE SE ZDE PŘEDMĚT ROZMLUVY.

- Argumentum ad verecundiam (odvolání se na autoritu, neznámou autoritu, autoritu uznávanou protivníkem...)

V obecné rovině má argument tuto formu:

Podle osoby AB, je x pravda.

Tedy, x je pravda.

Odvolávání se na (často falešnou) autoritu

Diskutující používá nějakou autority jako důkaz o pravdivosti argumentu. Často se jedná o autoritu, která ovšem nemá s daným tématem příliš

společného: „Podle XY je toto pravda, proto je to pravda.“

Učitelka nám vždycky říkala, že ...

V televizi říkali, že ..., proto ...

3 B). ZÁMĚNA PŘEDMĚTU: ZAMĚŇUJE SE ZDE PŘEDMĚT ROZMLUVY.

○ Odvolávání se na anonymní autoritu

Odvolávání se na někoho, kdo není znám. Například:

Můj známý mi říkal, že v lékárně viděl Romy, jak dostávají léky zadarmo

Vědci dokázali, že...

Takto vznikají klasické hoaxy. Velmi zřídka se jedná o zkušenost reálného člověka, nebo někoho, koho dotyčný skutečně zná. Takové informace se v mailech, na blozích či sociálních sítích objevují bez uvedení zdroje či autora, aby nebylo možné informaci ověřit.

○ Útok na člověka, individuální apel (argumentum ad hominem)

Místo kritického rozboru argumentace se zaútočí na jejího nositele. Tento argument může mít tři podoby: a) útok, který zneužívá, pohrdá... b) útok na vedlejší znaky c) ty taky...

4.INDUKTIVNÍ KLAMY

- **Unáhlené zobecnění (základ předsudků)**

„ V tramvaji mě okradla cikánka. Všichni cikáni jsou banda zlodějská“

- **Nereprezentativní vzorek: vzorek, který je zdrojem informací, se významně liší od celé populace;**

- **Klamná analogie:**

Použití analogie je poměrně obvyklou metodou posílení přesvědčivosti argumentu. Pokud je však použita analogie, která nemá přímou racionální souvislost, nebo je postavena na chybném základě, jedná se další z argumentačních faulů.

- *Právní předpisy na úrovni zákonů mají s ohledem na své označení stejnou vlastnost jako přírodní zákony, jsou neměnné.*

